

ČÁRY MÁRY Na Zdi

Václav Čtvrtek

Ilustroval Michal Sušina



bambóok®

bamb**oo**k®
↗

ČÁRY MÁRY na zdi

Václav Čtvrtek

Ilustroval Michal Sušina



bambóok®

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Václav Čtvrtek

ČÁRYMÁRY
na zdi

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou **bambóok**
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 6178. publikaci

Ilustrace Michal Sušina
Odpovědná redaktorka Helena Varšavská
Sazba a zlom Antonín Plicka
Zpracování obálky Antonín Plicka
Počet stran 112
Vydání 4., v nakladatelství Grada Publishing 1., 2016

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Václav Čtvrtek, heirs, 1961
© Grada Publishing, a.s., 2016
Illustrations © Michal Sušina, 2016

ISBN 978-80-271-9134-5 (ePub)
ISBN 978-80-271-9133-8 (pdf)
ISBN 978-80-247-5791-9 (print)

OBSAH

- Jak jsem ho potkal / 7
Jak jsem si s ním povídal / 9
Jak ho Dusbaba málem smazal / 15
Jak dodělával panákovský kraj / 22
Jak neuměl skřivánka / 25
Jak chtěl panenku / 28
Jak nedostal panenku / 32
Jak dostal panenku / 36
Jak jsme se nepohodli kvůli Standovi / 39
Jak si ukazoval na kopretině / 42
Jak jsem snědl Dusbabovi dvě meruňky / 45
Jak dělal Jana, co za ním jde pět vran / 48
Jak tam zbylo jen pět vran / 52
Jak zabloudil a už se asi nevrátí / 54
Co viděl měsíc, než si protřel oči / 57
Jak k ní přišla klikatá modrá čára / 60
Jak panenka odešla a už se asi nevrátí / 65
Jak přišla do země nejkrásnějších panenek / 70
Jak jsme našli panáka / 74
Jak spadlo nebe na zem / 79
Jak jsme spatřili modrou spoušť / 83
Jak jsme ji našli / 86
Jak jsme všichni měli starosti / 88
Jak odklízел modrou spoušť / 91
Jak zápasil s klikatou modrou čarou / 96
Jak napsal na zeď jméno Dusbaba / 100
Jak jsem dopočítal do deseti tisíc / 104
Jak mi nechutnaly maliny / 107
Co bylo po teče / 112



JAK JSEM HO POTKAL

Bylo to navečer, když jsem šel zalívat zahrádku před domem. Stál na zdi mezi mým oknem a meruňkovým stromkem. Pozdravil jsem a zeptal jsem se ho:

„Kde se tu berete?“

Křídový panák neodpověděl. Díval se přes zahrádku na kopec, kam zapadalo slunce. Zdálo se mi, že ho něco trápí.

Našel jsem si pod zdí kousek oddrolené malty, od ucha k uchu jsem mu udělal oblouček – a panák se rozesmál:

„Dobrý večer, nezlobte se na mne. Víím, že tu na zdi nemám co dělat. Ale já musím být vždycky tam, kde mě kdo namaluje.“

Mluvil velmi správnou řečí. Asi ho někdo nakreslil kouskem křídý, který si vypůjčil ve škole.

„Líbí se vám u nás?“

Panák se rozhlédl po zdi. Byla holá, vybělená sluncem a omytá deštěm.

„Prosím vás, bude tu pořád tak pusto a nevlídně?“

„Bohužel.“

„Škoda,“ posteskl si panák. „Kdyby tu někde byl aspoň hřebíček, na který bych si mohl pověsit klobouk.“

Odpoledne se mi zlomila tužka a kousek tuhy mi uvázl na dně kapsy. Sáhl jsem pro něj, ale hřebík pro panáka jsem na zeď nenakreslil. Po chodníku za plotem zahrádky chodili lidé. Co chvíli se někdo objevil v oknech okolních domů. Všichni o mně věděli, že se každý den holím. Kdo se holí, opravdu už nemůže čárat veřejně po zdech. Pustil jsem tuhu zpátky do kapsy a panákovi jsem řekl:

„Přijdu, až se nikdo nebude dívat.“



JAK JSEM SI S NÍM POVÍDAL

V půl deváté večer už se nikdo nedíval. Vyšel jsem na zahrádku. Za nehtem jsem si nesl ždíbec tuhy. Panák čekal.

„Jsem tak rád, že jste přišel,“ oddychl si. „Už jsem se bál, že budu muset mít klobouk celou noc na hlavě.“

Rozhlédl jsem se, jestli se opravdu nikdo nedívá. Přes okna všech domů v okolí byly spuštěny pruhované rolety.

Vzal jsem tuhu do štipců a nakreslil na zeď hřebík. Panák si na něj pověsil klobouk.

„Už se tu začínám cítit doma.“

Trochu se zamyslel.

„Věšíte si doma klobouk taky na hřebík?“

„Ne. Věším ho buď na věšák, anebo ho ukládám do skříně.“

„Věšák, skřín,“ řekl toužebně panák a rozhlédl se po zdi. Nebylo tam nic než on a můj křivý hřebík. Umím velmi špatně kreslit.

Panáček nad ním pokýval hlavou:

„U vás je všechno lepší. Máte knoflíky přišité na kabátě, ale já rovnou na břicho. Máte domy a stromy. Je vás hodně, a já jsem tu sám. I hřebíky máte rovné.“

Zahleděl se vzhůru k měsíci.

„I tohle jste si udělali?“

„Ne, to už tam bylo.“

„Ale je to velmi hezké,“ usmíval se panáček do tváře měsíci.

Vydal se na cestu po zdi. Kráčel dlouhými kroky, jako by něco vyměřoval. Zmizel až tam, kde se zeď tratila ve tmě. Vrátil se a oslovil mě:

„Poslyšte, mohl byste mi darovat několik čar? Několik docela obyčejných čar. Bílých, černých, modrých, červených a žlutých. I třeba křivých. Já bych si je narovnal.“

Stále jsem mu nerozuměl.

„Zařídil bych si to tu stejně pěkně, jako to máte vy,“ poučil mě panáček.

Ukazoval rukou po zdi.

„Postavil bych si tu dům, udělal cestu, pole a řeku. Zasadil bych stromy a kytky. I měsíc bych si udělal. Ušil bych si kabát, abych nemusel nosit knoflíky rovnou na břicho. I hřebík bych narovnal. Ne, ten bych nechal tak, protože je od vás.“



Uvažoval jsem, co by asi říkal Dusbaba, který bydlí nade mnou v patře, až by ráno našel na zdi celý panákovský kraj. Panák se podmračil.

„Jestli snad chcete ty čáry zaplatit, mázněte mi na zed' aspoň trošičku žluté. A já vám z ní nadělám peněz, ó já! Ale mrzí mě, že jste lakomý.“

Začal si tiše vyzpěvovat říkačku o lakomci. Rozběhl jsem se domů.

V dolní zásuvce psacího stolu mám krabičku barevných kříd. Vysypal jsem si je do hrsti a rovnou s nimi zpátky na zahrádku. Na nohou jsem měl měkké domácí střevíce, ale zul jsem i ty a kráčel jen v ponožkách a po špičkách, aby mě nezaslechl Dusbaba.

Panák na mě čekal na zdi u meruňkového stromku, který roste vedle mého okna.

„Nesete?“

Vtiskl jsem se do stínu větví.

„Které barvy potřebujete nejvíc?“

Panák si pohladil čelo:

„Které je nejvíc u vás na světě?“

„Asi modré. Modré je nebe, modrá je voda, modré jsou hrnečky i oči. Lidé říkají, že modré jsou i naděje.“

„Dejte mi hodně modré,“ poprosil panák.

Řekl jsem:

„Modrý je taky horký plamen, který všechno spálí.“

Panák se maličko zarazil.

„Máte i takovou modrou barvu?“



Ukázal jsem mu při světle měsíce hrst kříd.

„Ne, nemám.“

„To je dobře,“ oddychl si panák.

Vybral jsem z hrstí kříd modrou a chystal jsem se udělat na zeď tlustou čáru.

„Tam ne,“ vykřikl tiše panák. „Tam bude trávník. Složte mi ten materiál semhle. Tady bude dvůr.“

Dělal jsem čáry modré, to na nebe, na vodu, na hrnečky, oči a naděje. Pod ně jsem kreslil zelené na louky, na stromy, na láhve a na myslivecký klobouk, kdyby ho chtěl panák někdy nosit. Níž přišly hnědé.

Na pole, na záhony, na skřivánky. Ale nevím, bude-li si panák umět sám udělat i jen docela maličkého skřivánka. Vedle jsem načáral červené. Na cihly, na tašky, na oheň, na tváře. To aby panák mohl zčervenat radostí nebo zlostí – kdyby chtěl.

Na zdi už bylo tolik barev, že by se z nich dalo udělat asi půl světa. Chtěl jsem k nim přidat ještě trochu žluté míchané s bílou na slunce a trochu stříbrně zelené na měsíc – když vrzly dveře, co vedou z domu na zahrádku.

Ve dveřích stál Dusbaba.

„Poslyšte, co tam tropíte u té meruňky?“ zabručel.

„Ale nic.“

Už jsem opravdu nic netropil. Křídý jsem měl schované hluboko v kapse a prsty jsem si pro jistotu otřel vzadu o kalhoty.

Vklouzl jsem kolem Dusbaby do domu.

„Neslyšíte nic, Dusbabo? Zdá se mi, že vám v kuchyni olizuje moucha drobeček cukru.“

„Kdekdo člověka okrádá!“ zabručel a odešel do kuchyně vzít mouše ten drobeček.

Seděl jsem dlouho do noci u okna a přemýšlel o křídovém panákovi.

JAK HO DUSBABA MÁLEM SMAZAL

Ráno mi na otevřeném okně poskakoval kos. Chodí se mi posmívat, že pozdě vstávám. Vykřikl, poplašeně zamával černými křídly a uletěl.

Na pěšině u meruňky se mračil Dusbaba. V ruce měl čepici. Byla placatá, mřížovaná jako okýnko u vězení. Držel ji v ruce jako houbo, když chceme něco smazat z tabule.

Vyklonil jsem se ven a uštípl ze stromku nezralou meruňku. Větve se otrásly. Dusbaba udělal veliký krok k mému oknu. Otřel si čelo hnědým kapesníkem a zabručel:

„Proč mě pořád zlobíte?“

Zadíval se do kapesníku a náhle tam něco našel.

„Poslyšte, že vy jste počmáral i tu zed!“

„Lhát vám, Dusbabo, nechci. Kdybyste na mě počkal chvíli na zahrádce, mohli bychom si spolu o všem promluvit.“

„A pořádně!“



Holil jsem se a myl. Jedním okem jsem stále hlídal Dusbabu. Stál na pěšině a mračil se na zeď.

Na nejvyšší větvi stromku u zdi zatím dozrávala první meruňka.

Spolkl jsem sotva sousto rohlíku, zapil kávou a vyšel ven na zahrádku k Dusbabovi. Hodil pěstí ke zdi a zlostně zabručel:

„Tak se na to podívejte!“

Na zdi stojí panák. Je unavený jako po těžké práci. Opírá se o roh nového domu. Domek odněkud znám. Právě takový stojí za silnicí a bydlí v něm Trn-

kovic. Před domkem zahrádka. Rostou v ní dvě hrušně a jabloň, kvetou záhony fial a keříky růží. I meruňkový stromek tam roste u zdi mezi dvěma okny. Tu zahrádku přece taky odněkud znám! Podobá se naší jako zrnko zrnů. Vzadu za domkem je louka. Jako u nás. Silnice se tam točí jako u nás. Jak se tam dostal náš kopec a pole pod ním? Naši oblohu tam taky poznávám.

Jako by se zeď našeho domu proměnila v zrcadlo a v něm bylo všecko, nač se zrcadlo dívá. Jen je všechno prostší než u nás lidí, panákovské.

Panáček se opírá o roh domku a vesele na mě mrká: „Koukáš, co? Však to byla dřina. Jen zkus přes noc udělat třeba jen jednu fialu!“

A přece v panákovském kraji není ještě všecko jako u nás. Na nebi nesvítí slunce. Fialy nemají správnou barvu, místo zlátnoucích meruněk visí na stopkách mezi listy jen kroužky šedé jako zeď, písek u řeky panáček taky vynechal. A i jinde chybí právě barvy.

Už vím. Včera večer mě Dusbaba vyrušil a nemohl jsem panáčkovi dodat všechnen materiál, všechny barvy světa.

Dávám panáčkovi prsty znamení:

„Jen co Dusbaba odejde, dostaneš žlutou na sluníčko i všecky ostatní.“

Dusbaba jako by mi viděl do myšlenek. Přešlápl na pěšinu, až chrupl písek, a řekl:

„Dnes budete mít moc práce. Než to tu zase všechno smažete...“

Jak mu povědět, že z panákova kraje nesmažu ani čárku? Opatrně jsem začal:

„Není to hezké?“

Dusbaba stejně opatrně opakoval:

„Hezké...“

Vyslovil ono slovo, jako by je říkal poprvé, co je na světě.

„Hezké to je, ale k ničemu ta mazanice není.“

Otočil čepici v rukou.

„Patří něco takového na dům?“

Srdce mě bolelo, ale řekl jsem:

„Nepatří, Dusbabo.“

Panák udělal smutný obličej. Dusbaba na něho vyvalil oči.

„Podívejte, on je najednou smutný. On je opravdu smutný. Ještě nikdy jsem neviděl tak smutného paňácu.“

Začal přešlapovat v písku a postrkoval mě.

„Tak už jděte. Přineste si nějaký hadr. Ať to máme z krku.“

Pomaloučku jsem odcházel ke dveřím do domu. Když jsem dokročil na první schod, zaslechl jsem Dusbabu volat:

„Poslyšte, proč je to tak prachzatraceně hezké? Co stojíte? Utíkejte pro hadr!“

Dokročil jsem na druhý schod. Dusbaba hromoval: „Krucci, kdyby to aspoň nebylo tak hezké! Hadr pořádně namočte, ať po tom nezůstane ani vzpomínka!“

Dokročil jsem na třetí schod. Dusbaba mi vykřikoval za zády:

„Kdyby to bylo aspoň trochu k užítku, na mou věru bych to na té zdi nechal!“

Na nejvyšší větvi stromku mezi okny uzrála první meruňka. Už od časného rána na ni čekal na plotě špaček. Nevím, jak dostávají ptáci znamení, že jim



plod uzrál pro hody. Špaček seskočil z plotu, pohoupal se ve vzduchu, zatail nožky do větvičky a bije do meruňky zobákem. Zlatá dužina stříká kolem jako malé sluneční výbuchy.

Dusbaba strnul.

„Podívejte se na něho! A já si ji chránil už od květu!“

Špaček hodoval. Dusbabova zlost byla taková, že mohl jen stát a dívat se.

Tu na zdi domu bíle zavířilo. Křídový panák tam roztáčí ruce jako větrný mlýn.

Špaček neklidně zamžikal očkama, povolil dráčky a seskočil o větvičku níž.

Dusbaba klopýtl o vlastní čepici.

„Viděl jste?“

Špaček si načepýřil pírka a znovu přepadl meruňku.

Panák znovu točí rukama, nohama.

Špaček poplašeně uletěl a už se nevrátil.

Dusbaba se shýbl pro čepici a hrne se kolem mne po schodech do domu.

„Člověče, on je snad živý,“ pošeptal mi do ucha.

Na konci chodby se zastavil.

„Anebo se mi to jen zdálo. Jako tomu špačkovi.“

Po chvíli klaplo okno nahoře ve štítě. Vyklonil se z něho Dusbaba, přitáhl si nejvyšší větev stromku a utřhl první zralou meruňku. Než opět dovřel okno, zavolaal na mě dolů na zahrádku:

„To na zdi necháme být. Je to pěkné a plaší to ptáky.“